Openbaar Zaaknummer: Z/25/301360

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Eerste informatienota sociaal domein tot april 2025

Collegedatum: 27 mei 2025

Kernboodschap

- **We gaan verder met de bevindingen van het onderzoek over de doorontwikkeling van de sociale teams en een sterke sociale basis.** We zijn het opgestelde rapport aan het vertalen naar een implementatieplan inclusief beschrijvingen van de werkwijze en organisatiestructuur. Doelstelling is om eind 2025 de sterke sociale basis en het robuuste sociale team klaar te hebben volgens de eisen van de hernieuwde jeugdwet.
- **Anders omgaan met zorgvragen van inwoners vraagt wat van onze professionals**. We merken dat het meer sturen op gebruik van het vrij toegankelijk aanbod en het verkorten van de behandelduur op weerstand stuit bij sommige inwoners en ketenpartners. Dit vraagt om een goede uitleg naar inwoners en ketenpartners maar ook naar een goede steun van onze professionals in het kunnen geven van deze uitleg en het ervaren van steun als de boodschap niet goed wordt ontvangen.
- **De aangekondigde bezuinigingen in de Jeugdwet middelen zijn verschoven naar 2028.** Dit uitstel geeft ons de mogelijkheid om de komende jaren hard te werken aan en te investeren in de sterke sociale basis en robuuste sociale teams om deze bezuiniging op te kunnen vangen in gepast aanbod en een andere werkwijze**.**
- **De jeugdzorgkosten blijven hoog. Dit door stijgende tarieven en verandering van zorgaanbod (geen geslotenheid en kleinere groepen).** Een andere oorzaak is dat de zorgbehoefte van een aantal jeugdige complexer wordt waardoor er intensiever en langer zorg noodzakelijk is met een hoge zorgintensiteit en daardoor hogere kosten.
- **Het aantal oudere inwoners neemt gestaag toe**. Dit heeft een invloed op de zorgconsumptie en de daaraan gerelateerde kosten.
- **De samenleving blijft onder druk staan en dit heeft een invloed op zorgconsumptie.** Denk hierbij aan de wooncrisis, jongvolwassenen die niet uit huis kunnen, prestatiedruk bij jeugdigen, invloed van oorlogen dichtbij en de onverminderde vraag naar opvang van vluchtelingen en ontheemden uit andere landen. Daarom is het van belang te blijven investeren in een weerbare samenleving zoals bijvoorbeeld de inzet van GEM (ecosysteem mentale gezondheid) en een sterke sociale basis met welzijnsaanbod wat vrij toegankelijk is voor onze inwoners. We merken dat een passende aanbod preventief werkt en zwaardere zorg voorkomt.
- **We beïnvloeden de koers door de data te analyseren.** We houden grip en focus door gedegen analyses op inhoud en financiën. We vertalen dit door in beleid en uitvoeringsplannen en gerichte acties om uitzettingen te verminderen en stabilisatie te continueren. Uitzettingen worden daardoor vroegtijdig gesignaleerd, maar zijn daarmee niet te voorkomen. Het geeft ons wel materiaal om bij te sturen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
24-05-2022	*Beslisnota 'Structurele extra inzet preventie jeugd en regieteam', Zaaknummer* 22/68940
30-06-2022	*Eerste informatienota 2022 stand van zaken Wmo, jeugdhulp, sociaal wijkteam en welzijn-0 meting en Q1 2022 Zaaknummer 22/*77690
20-12-2022	*Informatienota Stand van zaken Wmo, jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en welzijn - jan. tot en met aug. 2022 Zaaknummer* 22/096217
15-06-2023	*Eerste informatienota Wmo, Jeugdhulp, Sociaal team en Welzijn januari tot maart 2023 Zaaknummer Z/23/124046*
19-12-2023	*Tweede informatienota Wmo, Jeugdhulp, Sociaal team en Welzijn januari tot augustus 2023 Zaaknummer Z/23/147711*
20-06-2024	*Eerste informatienota sociaal domein januari tot maart 2024 Zaaknummer Z/24/244510*
30-01-2025	*Tweede informatienota sociaal domein tot augustus 2024 Zaaknummer Z/24/271610*
19-05-2025	*Beslisnota 'Robuust sociaal team en sterke sociale basis Zaaknummer Z/25/299103*

Toelichting
We informeren uw raad volgens de bestaande P&C-cyclus over de stand van zaken rondom de toegang, welzijn en het zorggebruik Wmo en Jeugdhulp. Hiermee creëren we inzicht in de ontwikkelingen van zorg, welzijn en toegang en de financiële gevolgen daarvan.

In deze informatienota schetsen we tweemaal per jaar een uitgebreider beeld van de ontwikkelingen, zowel inhoudelijk als financieel. De nota is op hoofdlijnen opgesteld en in *bijlage 1: het monitorverslag* gaan we dieper op de inhoud in.

Dit is de eerste informatienota van 2025. We lichten deze nota toe tijdens de informatiebijeenkomst van 19 juni 2025. We noemen deze nota "De stand van zaken sociaal domein". Hoewel we niet het volledige sociaal domein beschrijven in deze nota bundelen we steeds meer onderwerpen uit dit domein en daarom is deze titel passend.

1. Duiding zorggebruik en bijstelling 2025

In Q1 van 2025 is de jaarlijkse Nulmeting Jeugd en WMO uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duidingssessies is op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik, definitieve tarieven 2025 en ontwikkelingen het geactualiseerde beeld 2025 (en verder) bepaald.

Het resultaat is een geactualiseerde begroting van het lopende jaar 2025, die we ook bijstellen in de Programmarapportage Mei 2025 (P&C- cyclus). Zie Kopje 3: Financieel beeld Bijstelling 2025.
Volgens deze methodiek monitoren en duiden we door het jaar heen, vergelijken we periodiek de actuele begroting en de realisatie, en stellen bij waar nodig.

De belangrijkste ontwikkelingen en bevindingen op basis van de duiding, zoals benoemd in het monitorverslag, zijn:

Algemene ontwikkelingen:
We merken dat de zorg in al haar facetten onder druk staat door het toenemend tekort aan personeel. Dit vertaalt zich ook door naar WMO en jeugdzorg. Inwoners moeten vaak langer wachten op aanbod of krijgen maar ten dele de ondersteuning die ze nodig hebben. Mogelijke oplossingen zijn meer inzet van AI (artificiële intelligentie). Er wordt

met behulp van AI gekeken naar modules voor zorginzet en naar een ontlasting van het administratieve proces bij instellingen. Daarnaast bieden we inwoners een vrij toegankelijk aanbod binnen de sterke sociale basis aan waarbij ook gebruik gemaakt wordt van lotgenotencontacten en ervaringsdeskundigen en groepsaanbod. Dit zal uiteindelijk verlagend werken op de inzet van zorgprofessionals.
Ook is er steeds meer aandacht voor sociale gezondheidszorg waarbij de focus niet meer ligt op alleen de aandoening maar op de algehele gezondheid van de zorgvrager. Denk hierbij aan het tegengaan van eenzaamheid bij dementie en algehele gezondheidspreventie waardoor zorgvragers beter in hun vel komen te zitten, mentaal en lichamelijk, tijdens of voor een behandeling. Een lokaal voorbeeld hiervan is de inzet van GEM (Ecosysteem Mentale Gezondheid) en Welzijn op Recept. Ook bij deze inzet wordt niet alleen naar het probleem gekeken maar ook naar wat wel kan.
Als laatste zien we dat duurzaamheid steeds meer een invloed gaat krijgen op de totale samenleving. Bewuster leven en consumeren om zo zelf een steentje bij te dragen aan het verminderen van de negatieve invloeden op ons klimaat. Ook zorginstellingen zijn daar bewust mee bezig. Een eenvoudig voorbeeld is het beperken van reisbewegingen of bewust omgaan met gezonde voeding en voorkomen van verspilling.

Belangrijkste bevindingen preventie en toegang

- Het onderzoek naar de sterke sociale basis en robuuste sociale teams heeft op hoofdlijnen verbeter- en door ontwikkelpunten opgeleverd. Deze punten zijn we nu aan het beschrijven in een projectplan dat bestaat uit verschillende onderdelen. Zoals de doorontwikkeling van de sterke sociale basis in samenwerking en aanbod. Ook het zelf ondersteuning gaan bieden door het sociale team waarbij ze gaan voldoen aan de nieuwe eisen van de hervormingsagenda jeugd is een onderdeel van dit plan. In de nota Robuuste sociale teams onlangs aangeboden aan de Gemeenteraad sorteren we al voor op deze ontwikkelingen. We zullen in de volgende nota over de stand van zaken sociaal domein hier weer uitgebreid op terugkomen. Dit zal zowel in de doorontwikkeling als de veranderingen die dit teweegbrengt bij het sociale team en in de sociale basis.
- We merken dat het aan boord houden en op orde houden van de formatie voor het sociaal team de nodige inspanning vraagt. We zien natuurlijk verloop doordat medewerkers nieuwe carrièremogelijkheden zoeken of het werk niet meer passend vinden. Het toenemende appel op consulenten van inwoners en ketenpartners om de door hun gevraagde zorg in te zetten wat niet altijd overeenkomt met het geadviseerde aanbod door de consulent speelt hierin ook mee. Dit nemen we serieus door hier met ze over in gesprek te blijven en een juiste ondersteuning te ontwikkelen. Dit door een goede aansluiting met beleid om de andere omgang met zorgvraag en aanbod goed te kunnen uitleggen en door de inzet van een gedragswetenschapper bij de beoordeling van zorgvragen. Indien nodig zetten we mediation in vanuit de organisatie of wijzen we op gepaste omgangsvormen indien personen het sociale team benaderen. Het sociaal team bestaat op dit moment uit ongeveer 35 medewerkers.
- We blijven inzetten op goede scholing en verbetering van de steunstructuur binnen het sociale team om een goede werkgever te zijn voor onze medewerkers.
- We brengen de verantwoordelijkheden naar het sociale team. Dit doen we met tegelijk een kwaliteit- en kennisvergroting. Door kostenbewustzijn specifiek in te trainen en door een gedragswetenschapper met meer ureninzet te laten sturen op de kwaliteit van beoordelen van aanvragen en het verwerken ervan.
- Samenwerking met MeerVoormekaar is cruciaal voor de ontwikkeling van de sterke sociale basis. MeerVoormekaar is verantwoordelijk voor het collectieve aanbod. Ook zet MeerVoormekaar in op verbetering van de kwaliteit met een specifiek eigen scholingsaanbod gericht op haar werkers. Er is bij

MeerVoormekaar onrust in de organisatie ontstaan, waarover meer verderop in deze nota.
- We blijven met de doorontwikkeling van het sociale team onverminderd sturen op harmonisatie met de gemeente Druten op toegang en preventie. Dit zorgt voor efficiëntie en het optimaal gebruik maken van elkaars kennis en inzet van mensen.

Belangrijkste bevindingen Jeugd
- In 2024 zijn verblijfszorg en ambulante begeleiding regionaal aanbesteed en zijn bovenregionaal de essentiële functies aanbesteed. Dit betekent dat landschap in 2025 veel is veranderd. Vanwege vertraging in de systemen kunnen we het effect in deze rapportage nog niet helemaal zien. We nemen u in de volgende rapportage mee in de verdere veranderingen die dit teweeg heeft gebracht.
- Met tijdige inzet proberen we problemen minder zwaar te laten worden en ook proberen we specialistische kennis erbij te halen zodat een kind niet een andere behandelaar of andere onderwijsvorm nodig heeft of verder vastloopt. Toch moeten we constateren dat bij een aantal jeugdigen de problematiek dermate ernstig is dat we dit met preventie of snellere inzet niet kunnen voorkomen of beïnvloeden. Voor deze groep is het maatwerk in het zoeken naar passend aanbod.
- We zien het aantal jeugdigen in verblijf dalen, maar zien tegelijkertijd dat de jeugdigen in verblijf intensievere zorg nodig hebben.
- We zien een stijging van de tarieven. Dit zorgt ervoor dat bij een aantal categorieën waar we een daling in het aantal jeugdigen en eenheden zien, we toch een kostenstijging hebben.
- Bij ambulante ondersteuning zien we een stijging. Ambulante behandeling en begeleiding wordt veel ingezet. In 2025 gaan we ernaar toe werken dat binnen het sociaal team zelf begeleiding wordt geboden. We nemen 2025 als implementatiejaar. Dit gaat betekenen dat er minder indicaties afgegeven worden omdat we de ondersteuning deels zelf gaan bieden.
- Zowel basis als specialistische GGZ zien we in zorgzwaarte (duur en volume) toenemen. We zetten in op het versterken van de jeugdigen en hun ouders door het starten van een GEM atelier (Ecosysteem Mentale Gezondheid). Bij GEM wordt bij psychisch lijden meer gekeken vanuit de sociale context en mogelijkheden in plaats van de beperkingen.
- Kleinschalig wonen en het sluiten van de gesloten afdelingen van jeugdzorg leidt tot een verhoging van tarieven. Helaas worden we hiervoor niet gecompenseerd in de beschikbare middelen vanuit het Rijk. Regionaal en bovenregionaal zijn we in gesprek hoe dit tot een onderwerp te maken op de landelijke tafels met het ministerie.
- Voor een verdere inhoudelijke duiding verwijzen we naar *bijlage 1 het monitor verslag.*

Belangrijkste bevindingen WMO
- Bij dagbesteding volwassenen zien we dat het aantal klanten stabiel blijft maar dat het aantal dagdelen dat men gebruik maakt van de dagbesteding toeneemt. Bij dagbesteding ouderen zien wij een stijging bij de specialistische dagbesteding. Verder is het beeld stabiel.
- Het beeld bij de reguliere begeleiding laat een lichte stijging zijn. Bij specialistische begeleiding zien we een forse toename van het aantal klanten en een meer dan verwachte toename van de ureninzet.
- In plaats van reguliere of specialistische begeleiding wordt met succes vaker een lichtere vorm van begeleiding, de praktische begeleiding, ingezet.

- Als gevolg van de vergrijzing en de aanzuigende werking van het abonnementstarief zien we het aantal klanten met hulp bij het huishouden nog steeds stijgen. De inzet van uren stijgt hiermee niet evenredig. Dit komt o.a. door het tekort aan personeel bij onze aanbieders.
- Voor verdere duiding verwijzen we naar *bijlage 1 het monitor verslag.*

2. Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

De Hervormingsagenda jeugd 2023-2028 beschrijft de aanpak van een grote transitie die we de komende jaren met elkaar moeten maken. De agenda bestaat uit een groot pakket inhoudelijke maatregelen die moeten leiden tot betere en beter passende zorg voor kinderen en gezinnen binnen een stelsel dat houdbaar is voor de toekomst (zowel financieel als in menskracht).

De acht thema's van de Hervormingsagenda jeugd zijn verwerkt in het Regionaal programma jeugd. Het regioprogramma is eind 2023 door alle raden van de regio vastgesteld. In 2024 is met het onderzoek naar de Sociale Teams een lokale vertaling gemaakt naar de inrichten van het sociaal team. 2025 nemen we als implementatiejaar. We komen tweede helft van 2025 met een implementatieplan om te komen tot een robuust team en stevige sociale basis.

Inmiddels is gesteld dat de ingeboekt bezuinigingen per 2026 niet haalbaar zijn. We worden daarom in 2026 en 2027 gecompenseerd in ons gemeentefonds voor de jeugdzorgkosten. Dit betekent niet dat we achterover kunnen leunen door een beter passend budget. We zullen hard moeten werken om de aangekondigde (verschoven) bezuinigingen in 2028 te kunnen opvangen. Dit doen we onder andere door een investering en gerichte doorontwikkeling van de sterke sociale basis (het vrij toegankelijk aanbod) en de robuuste sociale teams. Zonder deze doorontwikkeling gaan we de taakstellingen in 2028 niet behalen.

3. Financieel beeld Bijstelling 2025

In Q1 van 2025 is de jaarlijkse Nulmeting Jeugd en WMO uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duiding sessies is op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik, definitieve tarieven 2025 en ontwikkelingen het geactualiseerde beeld 2025 (en verder) bepaald. Het resultaat is een geactualiseerde begroting van het lopende jaar 2025, die we ook bijstellen in de Programmarapportage Mei 2025 (P&C-cyclus). Het meerjarig effect stellen we bij in de Perspectiefnota 2025.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?
Voor het lopende jaar 2025 wordt op basis van de Nulmeting 2025 op het onderdeel Jeugd een **nadeel** t.o.v. de huidige begroting 2025 verwacht van **€ 464k**. Dit verwachte resultaat leidt tot een onttrekking uit de egalisatiereserve Jeugd.
Op de uitgaven WMO 2025 verwachten we een **voordeel** ad afgerond **€ 26k** ten opzichte van de actuele begroting. Dit verwachte resultaat leidt tot een storting in de egalisatiereserve WMO.

	Begroting 2025	Bijstelling 2025		
	Begroting 2025	Nulmeting 2025	Verschil 2025	Vorige prognose 2025
Jeugdwet	19,4	19,8	-0,46	nvt
wmo	11,1	11,1	0,026	nvt
totaal Jeugd + WMO	30,5	30,9	-0,44	nvt

Voorliggende informatienota heeft geen begrotingswijziging tot gevolg. Bijstellingen lopen via de reguliere P&C- cyclus. Genoemde cijfers sluiten een op een aan bij de 2e rapportage 2025 Wijchen, ook wel de Programmarapportage Mei 2025 genoemd.

4. Relevante ontwikkelingen

Nieuw beleidsplan sociaal domein (Samen voor een gezonde toekomst 2025-2028)
In november 2024 is het nieuwe beleidsplan besproken. We hebben in november 2024 afgesproken om jaarlijks de voortgang van het uitvoeringsprogramma in het monitorverslag te gaan volgen. Dit zal voor het eerst weergegeven worden in het verslag van december 2025.

Vergelijking regionaal
Samen met het Regionaal Ondersteuningsbureau hebben we afgesproken het regionaal zorggebruik van WMO en jeugdhulp toe te voegen aan het monitorverslag. Hierdoor kunnen we regionaal vergelijken en leren van elkaar als regiogemeenten. Ook hebben we nu cijfers over Beschermd Wonen die we regionaal kunnen vergelijken.

- **Jeugd**

Regionaal zien we dat de jeugd-uitgaven van de jeugdproducten regionaal in 2024 9% hoger uit zijn gekomen dan begroot. In Wijchen blijven we in 2024 op het onderdeel Jeugd 8% binnen de begroting. Dit omdat de begroting gedurende het jaar tijdig is bijgesteld en de realisatie in met name Q4 2024 voordelig uitvalt.
Regionaal zien we deze stijging bij de producten jeugdhulp met verblijf, Jeugdbescherming/ Jeugdreclassering, jeugd GGZ, beschermd wonen en ambulante behandeling. In Wijchen zien we ook een stijging bij jeugd GGZ, jeugdbescherming/jeugdreclassering en ambulante behandeling. Bij verblijf stijgen de kosten, maar zien we in Wijchen wel een daling in het aantal jeugdigen. Opvallend is de daling van ambulante begeleiding in de regio. In Wijchen zien we juist een stijging van ambulante begeleiding. Dit is te verklaren doordat Nijmegen al met sociale teams werkt die zelf begeleiding bieden, waardoor dit een daling in de ambulante begeleiding laat zien bij het gecontracteerde aanbod.

- **Wmo**

In totaal over de regio zijn er minder cliënten die reguliere begeleiding ontvangen. In Wijchen is het aantal cliënten toegenomen met 6% t.o.v. 2023. We zien dat het

gemiddeld aantal uren begeleiding dat één cliënt ontvangt in alle gemeenten, behalve Mook en Middelaar, is gestegen. Dit komt overeen met het beeld dat verwijzers en aanbieders geven over de toegenomen zorgbehoefte.
Voor de specialistische begeleiding zien we in de regio, met uitzondering van Beuningen en Nijmegen, een toename van cliënten die hiervan gebruik maken. Verwijzers en zorgaanbieders geven aan dat situaties complexer worden en er meer zorg wordt ingezet. Dit zien wij ook terug in een kostenstijging van gemiddeld 12% per inwoner, waarvan 6% betrekking heeft op indexatie van het tarief.

- **Beschermd wonen (BW) en Beschermd Thuis (BT)**

In de Jaarrapportage Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Rijk van Nijmegen en Rivierenland 2024 zijn de belangrijkste ontwikkelingen in de regio beschreven. Deze cijfers dienen met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden. Regionaal is een stijging (13%) van nieuwe aanmeldingen voor BW (m.n. vanuit Nijmegen). Voor Wijchen geldt een daling van het aantal nieuwe aanmeldingen van 2024 t.a.v. 2023.
Regionaal is er een stijging van het aantal unieke BW inwoners met 8%. Over het geheel genomen is dit sinds de overgang naar de WLZ (Wet Langdurige Zorg) van 2020 naar 2021 vrij stabiel gebleven. Van de 824 cliënten met een BW/BT indicatie regionaal verblijven er 32 in Wijchen. In 2023 waren dat er in Wijchen 38 van de 784 regionaal. Het aantal inwoners op de wachtlijst is stabiel maar het gemiddeld aantal dagen op de wachtlijst daalt sterk.
Van de inwoners met een BW indicatie heeft ongeveer een derde dagbesteding. De gemiddelde verblijfsduur in BW neemt af naar 3,0 jaar.

- **Maatschappelijke opvang**

Er is regionaal een stijging van het aantal meldingen (+8%). Wat betreft de herkomst van de meldingen geldt dat voor herkomst Wijchen in 2024 een afname van het aantal meldingen (in 2023 25 en in 2024 16). Wat betreft het aantal trajecten Meldpunt Bijzondere Zorg is er vanuit Wijchen een lichte toename te zien. Er is regionaal opnieuw een forse stijging aantal meldingen waarvan geen herkomst is vastgesteld (40%). Er is regionaal een stijging van de kosten met 13%.

MeerVoormekaar
De afgelopen maanden is MeerVoormekaar beland in een arbeidsconflict met een vijftal medewerkers. Hierover zijn artikelen in de pers verschenen. Als gemeente zijn wij bijgepraat door bestuurder en Raad van Toezicht over wat er speelt en hebben we zelf als gemeente het initiatief genomen om aan te sluiten bij de Raad van Toezicht om goed geïnformeerd te zijn en blijven.
Uit deze gesprekken is naar voren gekomen dat het een conflict betreft tussen 5 medewerkers en de bestuurder. De vertrouwenspersoon van de organisatie is betrokken De RVT heeft voorgesteld het gesprek met elkaar aan te gaan en hiervoor een onafhankelijk persoon van buiten de organisatie te vragen (mediation / bemiddeling). De medewerkers hebben niet gereageerd op de diverse voorstellen van de RVT om de gesprekken op te pakken. Wij betreuren het dat een arbeidsconflict tussen medewerkers en bestuur van MeerVoormekaar uitgemeten wordt in de media. En zijn ervan overtuigd dat dit geen goed doet aan alle betrokkenen.
We werken als gemeente al jaren samen met MeerVoormekaar. In deze samenwerking zijn we voortdurend met elkaar in gesprek over hoe de kwaliteit van de dienstverlening van MeerVoormekaar kan blijven aansluiten bij de veranderende opgaven in het sociale domein van de gemeenten. En wat daarvoor nodig is. We gaan er vanuit dat deze opdracht volgens afspraak uitgevoerd wordt. Daar zal de gemeente ook actief op toezien en bestuurlijk bespreken. In de bijlage is een overzicht te vinden van de activiteiten in 2024.

Gezond en Actief Leven Akkoord, Sportakkoord en Integraal Zorgakkoord
Wijchen heeft een lokaal Gezond en Actief Leven akkoord vastgesteld in oktober 2023. Dit wordt uitgevoerd in de jaren 2023-2026. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) biedt het fundament voor samenhangend gezondheidsbeleid en een lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen, cultuur en sociale basis. Er wordt voortgebouwd op de doelen van o.a. het lokaal Preventieakkoord en lokaal Sportakkoord. Voor de financiering is er één brede Specifieke uitkering vanuit de Rijksoverheid. Lokale initiatieven kunnen een financiële bijdrage aanvragen voor activiteiten die passen bij de ambities van het GALA, hiervoor is in 2024 en 2025 een aparte subsidieregeling vanuit de gemeente Wijchen opgesteld. Ook bij het Sportakkoord kan subsidie aangevraagd worden. In 2023 en 2024 zijn er verschillende activiteiten en interventies geweest om een gezonde leefstijl en gezondheidsvaardigheden te bevorderen en bewegen en ontmoeting te stimuleren onder alle doelgroepen en specifiek onder inwoners met gezondheidsachterstanden en/of een laag inkomen. Een overzicht van de resultaten vanuit het GALA in 2024 is te vinden in de bijlage.

Op regionaal niveau werken we samen aan de doelen van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Dit akkoord heeft als doel om de zorg ook in de toekomst bereikbaar en betaalbaar te houden. We werken hierin samen met o.a. zorgverzekeraars, zorgpartijen, regiogemeenten en welzijn. Taak voor de gemeenten is om te zorgen voor een goede preventieve aanpak zodat zorgkosten in het medisch domein voorkomen kunnen worden. We werken aan het verstevigen van de ‘ketenaanpakken’ voor valpreventie, overgewicht bij jeugd en volwassenen, een kansrijke start voor jonge kinderen en welzijn op recept en ontwikkelen regionaal initiatieven om de mentale gezondheid van onze inwoners te versterken. Voor zowel GALA als IZA geldt dat onzekerheid over structurele financiering vanuit het Rijk een struikelblok is. Dit kan ertoe leiden dat niet alle activiteiten voortgezet kunnen worden vanaf 2026.

Hulp bij het huishouden
Als gevolg van de vergrijzing zien we het aantal klanten met hulp bij het huishouden nog steeds stijgen. De ureninzet stijgt niet evenredig met de toename van het aantal klanten. Het normenkader leidt op beperkte schaal tot een lagere inzet van de hulp bij het huishouden. Onze aanbieders kampen regelmatig met een personeelstekort. Dit zorgt voor een wachttijd bij de inzet van de hulp, deze wachttijd is wisselend per aanbieder. Vanuit de gemeente doen we aan verwachtingsmanagement richting onze klanten. Eind 2024 is een nieuwe Europese aanbesteding gestart die moet leiden tot nieuwe raamovereenkomsten met aanbieders hulp bij het huishouden per 1 juni 2025.

Inloop en ontmoeten
We willen, in samenwerking met de KBO's/ seniorenverenigingen en andere maatschappelijke organisaties, de laagdrempelige inloop en ontmoeten stimuleren. De ontmoetingsplekken zijn erop gericht om inwoners op een laagdrempelige manier elkaar te laten ontmoeten, informatie te delen, hobby's uit te oefenen, cursussen te organiseren en te volgen, vrijwilligerswerk te doen en deel te nemen aan de maaltijdvoorziening. Bij de ‘Koffie met Leonie’ momenten die MeervoorMekaar organiseert in verschillende wijkcentra op verschillende dagen zien wij een grote opkomst. We zetten de eerder ingezette ondersteuning van ’t Kompas en het seniorenontmoetingscentrum de Villa voort. Ook de inloop van Ixta Noa voor mensen met een psychische kwetsbaarheid willen we continueren.

Verbeteren van Mantelzorgondersteuning
Sinds 2023 is als pilot de Consulent Mantelzorg bij het Sociaal team gestart. Uit onderzoek bleek dat mantelzorgers meer behoefte hebben aan ondersteuning, de Consulent Mantelzorg draagt hieraan bij. In 2024 vonden er 121 individuele gesprekken

met mantelzorgers plaats. 20 gesprekken waren éénmalig. Met andere mantelzorgers hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden.
Mantelzorgers kunnen op het inloopspreekuur zonder afspraak terecht voor mantelzorgondersteuning. In 2024 zijn er 21 inloopspreekuren geweest. De consulent heeft de afgelopen tijd meerdere presentaties over mantelzorg gegeven bij onder andere de seniorenverenigingen en aanbieders. Er worden diverse acties uitgevoerd om meer mantelzorgers in beeld te krijgen.

ZonMw subsidie 'Zinvolle dagactiviteiten thuiswonende mensen met dementie'
De gemeenten Druten en Wijchen hebben onderzoek gedaan naar de behoefte aan zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie. Eind 2023 hebben wij een vervolgsubsidie toegekend gekregen van ZonMw. De afgelopen 1,5 jaar zijn er veel stappen gezet: het aanbod is verbeterd (o.a. een prikkelarme bioscoop, Brein-boksen, er wordt meer muziek ingezet en bewogen bij de dag-begeleiding). Een huiskamer van een wijkcentrum wordt met behulp van subsidie van Alzheimer Nederland 'dementievriendelijk ingericht'

Ook was er aandacht voor mensen met een migratieachtergrond. Zo is er voorlichting gegeven en zijn wensen opgehaald. Tot slot zijn er nu diverse inlooppunten voor mantelzorgers voor mensen met dementie.
Via een communicatiecampagne (film en verhalen) vergroten wij het bewustzijn over dementie. Ook is er een flyer en signaleringskaart over dementie ontwikkeld, wordt er voorlichting gegeven over dementie bij seniorenverenigingen en worden er dementievriendelijke trainingen gegeven aan ondernemers. Op de gemeentelijke website is sinds kort veel informatie te vinden over mantelzorg en dementie.

Voorkomen of verminderen van Eenzaamheid
In Wijchen is 1 op de 4 inwoners eenzaam, iedereen kan er vroeg of laat mee te maken krijgen. Vanuit de Gala subsidieregeling 'Een tegen eenzaamheid' kunnen organisaties en instellingen subsidie aanvragen om eenzaamheid te verminderen, te voorkomen of bespreekbaar te maken. Zo kan er subsidie aangevraagd worden voor een activiteit in de 'Week van de ontmoeting'. De SPUK GALA subsidie 'Een tegen eenzaamheid' stopt in 2026.

Iedereen doet mee (inclusie)
De werkgroep inclusie bestaat momenteel uit 7 inwoners met diverse ervaringskennis, een medewerker van MeerVoormekaar en een beleidsmedewerker.
De groep komt iedere zes weken samen en heeft daarnaast gesprekken met inwoners, andere werkgroepen en organisaties.
Het valt op dat de werkgroep steeds beter wordt gevonden door medewerkers van de gemeente en externe organisaties. Er zijn gesprekken geweest met medewerkers van de gemeente die zich bezighouden met energietransitie, evenementenbeleid, dienstverlening en de WDW-academie. Ook is er samenwerking gezocht met het ROC over basisvaardigheden. Een lid van de inclusie werkgroep organiseert samen met Zwembad de Meerval een Pride Swim.
De werkgroep BTB en de Inclusiewerkgroep hebben regelmatig contact. Waar nodig pakken ze onderwerpen samen op of overleggen ze. De werkgroep inclusie gaat zich de komende tijd richten op bewustwording en ondersteuning van inwoners met een niet zichtbare beperking en de werkgroep wil helpen om evenementen inclusiever maken.

Aanbod en ontwikkelingen voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid
De pilot Herstelgerichte Inloop in het Mozaïek is in september 2024 opnieuw van start gegaan. Na de overname door Ixta Noa is er bewust gekozen voor een langdurige, zorgvuldige voorbereiding. De pilot is met een jaar verlengd tot 31 december 2025.

Het RIBW is gestart met dagbesteding en inloop in het gebouw St. Jozef waar zij al gevestigd is. Dit is een gevolg van de sluiting van Htien in Nijmegen. Het activiteitencentrum heeft een beschut karakter en zorgt voor een completer aanbod voor dagbestedingsactiviteiten voor mensen met psychiatrische problematiek in Wijchen.

Het WijkGGZ team kan (preventief) ondersteunen bij inwoners waarbij een vermoeden is van psychiatrische problematiek al dan niet met verslaving en/of LVB. Regionaal wordt gewerkt aan een Mentaal Gezondheidsnetwerk waarin ook het aanbod van de WijkGGZ wordt meegenomen en aangescherpt waar nodig.

In mei 2025 wordt er in Gelderland Zuid een communicatiecampagne gelanceerd met het doel de openheid te vergroten over het thema mentale gezondheid en de betrokkenheid van mensen op elkaar hierbij. Hier doen 11 gemeenten uit regio aan mee waaronder Wijchen. Er is een communicatiecyclus van 2 keer per jaar die is gekoppeld aan een thema zoals de week van de mentale gezondheid. De campagne heeft een duurzaam karakter en zal de komende jaren aandacht blijven vestigen op mentale gezondheid. Naar aanleiding van de Ethos light telling in 2024 in de regio Gelderland Zuid wordt er een Regionaal Actieplan Dak- en thuisloosheid opgesteld. Hiervoor is een projectleider betrokken. Eind 2025 komt dit actieplan in de gemeenteraad.

Inzet ervaringsdeskundigen
Samen met MEE onderzoeken we welke meerwaarde de inzet van ervaringsdeskundigen kan hebben binnen het sociaal team en binnen de onafhankelijke cliëntondersteuning. Het uiteindelijke doel is om nog beter in contact te komen met en in gesprek te gaan met inwoners. We hebben een subsidie ontvangen om hier de komende 1,5 jaar mee aan de slag te gaan. De eerste fase van het onderzoek is inmiddels afgerond. Het blijkt dat ervaringsdeskundigheid binnen de onafhankelijke cliëntondersteuning van MEE Plus nauwelijks wordt ingezet. Dit komt deels door onbekendheid en het gebrek aan ervaring met ervaringsdeskundigen. Er zijn diverse meningen en ideeën over ervaringsdeskundigheid, variërend van vrijwillige inzet bij het overwinnen van angst voor het gebruik van een scootmobiel tot ondersteuning van lotgenotencontact voor jongeren met autisme. Professionals willen hun eigen ervaringsdeskundigheid inzetten en er is behoefte aan professionele ervaringsdeskundigen binnen lokale teams. Een duidelijke visie is nodig voordat er keuzes gemaakt kunnen worden en richting bepaald kan worden. Op dit moment wordt de visie op ervaringsdeskundigheid geformuleerd.

Nationaal Programma Onderwijs
Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) ontving de gemeente in 2021, 2022 en 2023 incidentele middelen. De bestedingstermijn is verlengd naar 31 juli 2025. Op deze middelen rust een terugbetalingsverplichting. In overleg met het onderwijs, de kinderopvang en de bibliotheek is een bestedingsplan opgesteld. Hieronder een korte update van de huidige stand van zaken per interventie.

1. *Extra schoolmaatschappelijk werk:* De schoolmaatschappelijk werkers bieden kortdurende ondersteuning aan leerlingen en zo nodig hun verzorgers. Dit maakt dat er snel en preventief kan worden ondersteund indien dit nodig is. Ze doen dit in samenwerking met onderwijs en de SOJ (speciale ondersteuning jeugd ggz). Daarnaast hebben ze een cursusaanbod ontwikkeld en aangeboden waarover u meer kunt lezen in het monitor verslag.
2. *Extra inzet jeugdconsulenten en maatschappelijk werk (Sterker):* We hebben de personele formatie uitgebreid en gezocht naar mogelijkheden om de wachttijden voor jeugdigen en ouders te verkorten door bijvoorbeeld het inzetten van spreekuren. Daarnaast hebben we trajecten ouderschapsbemiddeling ingekocht

bij Sterker (instelling voor maatschappelijk werk en welzijn rijk van Nijmegen). Hier verwijst de jeugdconsulent of schoolmaatschappelijk werk naar indien gewenst. We merken dat indien ouders meer op één lijn zitten dit absoluut ten goede komt van het kind en zijn of haar ontwikkeling.
3. *Cursussen en voorlichting jongeren en ouders:* We geven cursussen en voorlichting in samenhang met onderwijs en MeerVoormekaar. De informatie hierover kunt u lezen in het monitor verslag.
4. *Leesoffensief Wijchen:* Het onderwijs, de kinderopvang en de bibliotheek Wijchen hebben het actieplan Leesoffensief Wijchen 2022-2024 geëvalueerd. We zijn met hen in gesprek over de opbrengsten en een mogelijk vervolg.
5. *Naschoolse activiteiten voor basisschoolleerlingen:* De basisscholen hebben medio 2024 het eerste deel van het beschikbare geld gekregen voor activiteiten met betrekking tot cultuureducatie. We zijn met basisscholen in gesprek over het tweede deel van het beschikbare geld.

Programma Groene Metropool 'Een thuis voor iedereen'
Het tekort aan passende sociale huurwoningen voor aandachtsgroepen en de veranderingen in de zorg, vragen naast een lokale aanpak om een regionale gezamenlijke aanpak. De Groene Metropoolregio Arnhem- Nijmegen is sinds 2023 koplopersregio van het programma 'Een thuis voor iedereen'. In 2024 is een gezamenlijk regionaal afsprakenkader ontwikkeld en vastgesteld om tot een evenwichtige verdeling van aandachtsgroepen in de regio te komen met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding. Dit afsprakenkader wordt nu verder geconcretiseerd.

Woonzorgvisie gemeente Wijchen
De gemeente Wijchen wil dat al haar inwoners nu en in de toekomst over goede zorg en huisvesting kunnen beschikken. Als gevolg van de vergrijzing, het scheiden van wonen en zorg en de decentralisaties, is dit niet vanzelfsprekend. In 2021 is er een Woonzorgvisie Wijchen ontwikkeld, deze wordt geactualiseerd. Zo is er extra aandacht voor aandachtsgroepen, vanwege de opgave van 'Een thuis voor iedereen'. Na de zomer 2025 wordt de vernieuwd woonzorg visie verwacht.